

Απαξίωση της εργασίας, εκτός αν καταστρέψουμε το παιχνίδι τους

Του Ηλία Ιωακείμογλου

Το κέρδος, μια επιθυμία χωρίς κορεσμό

Η άνοδος των επιτοκίων που ήδη εκκίνησε, και η οποία προβλέπεται να συνεχιστεί κατά τα επόμενα έτη, είναι η φωτιά στον κάμπο με τα ξερά χόρτα. Τα υψηλά επιτόκια έχουν για τις επιχειρήσεις τον ρόλο του «εναλλακτικού οφέλους», της εναλλακτικής τοποθέτησης κεφαλαίου που αποφέρει υψηλότερη κερδοφορία από όσο η επένδυση στην δική σου επιχείρηση. Το ίδιο ισχύει και για τους ιδιοκτήτες ακινήτων που τα ενοικιάζουν και για κάθε άλλον που επενδύει τα χρήματά του για κέρδος, τόκο ή πρόσοδο. Έτσι, όταν αυξάνονται τα επιτόκια, όπως συμβαίνει τώρα και όπως προβλέπεται ότι θα συνεχιστεί κατά τα επόμενα έτη με πολύ μεγαλύτερη ένταση, οι ιδιοκτήτες ακινήτων λαμβάνουν το μήνυμα (τέτοιοι είναι οι δέκτες τους) ότι πρέπει να αυξήσουν το ενοίκιο διότι στο εξής το κεφάλαιο εν γένει, σε όλες τις μορφές του, θα αμείβεται περισσότερο. Το ίδιο μήνυμα παίρνουν και οι άλλοι κάτοχοι κεφαλαίου, που έχουν επενδύσει τα χρήματά τους σε κάποιον άλλο κλάδο, όσο υψηλά και αν είναι τα κέρδη τους.

Τα επιτόκια, λοιπόν, υποδεικνύουν στο σύνολο των επενδυτών το ύψος της κερδοφορίας που θα έπρεπε όλοι οι κάτοχοι κεφαλαίου να επιδιώκουν ως στόχο. Υπάρχουν βέβαια και άλλοι παράγοντες που προσδιορίζουν το ύψος της απόδοσης κεφαλαίου, αυτό όμως

δεν αναιρεί την σχέση αιτιότητας μεταξύ των επιτοκίων και των αποδόσεων κεφαλαίου που είναι επενδεδυμένο σε άλλους κλάδους, εκτός του χρηματοπιστωτικού τομέα.

Έχουν το κίνητρο, έχουν και την ευκαιρία

Αυτά περιγράφουν μια σχέση επιτοκίων και κέρδους γενικώς, αλλά δεν μας εξηγούν για ποιον λόγο υπάρχει αυτή η σχέση, τι είναι αυτό που την εγκαθιδρύει, που την θέτει σε ισχύ.

Ο βασικός λόγος για τον οποίο κάθε ξεχωριστό κεφάλαιο εκλαμβάνει την αύξηση των επιτοκίων ως ένδειξη ότι πρέπει να αυξήσει την απόδοσή του (την κερδοφορία του) είναι η απληστία του(1): Επιδιώκει την μεγιστοποίηση του κέρδους, στην οποία προβαίνει όποτε έχει την ευκαιρία· με δυο λόγια, έχει πάντοτε το κίνητρο (του πλουτισμού και της κατίσχυσης επί των ανταγωνιστών του), αρκεί να έχει και τα μέσα.

τους σε συντεταγμένες κινήσεις (κάτι που συμβαίνει σχετικά εύκολα σε μεγάλες επιχειρήσεις όταν είναι λίγες στον κλάδο, και συμβαίνει επίσης πολύ εύκολα σε μικρούς κλειστούς τόπους). Συμβαίνει επίσης να μη λειτουργεί ο ανταγωνισμός όταν υπάρχει μια επιχείρηση που έχει δεσπόζουσα θέση στον κλάδο και οι υπόλοιπες την ακολουθούν, ή ακόμη εάν προεξοφλήσουν όλοι, χάρη σε ένα είδος ταξικής κεφαλαιοκρατικής ενσυναίσθησης, πως οι ανταγωνιστές τους θα αυξήσουν και αυτοί τις τιμές τους. Εάν πάντως δεν μπορούν να τις αυξήσουν, θα αυξήσουν την πίεση επί των ονομαστικών μισθών για να τους μειώσουν – εάν μπορούν. Σήμερα, βέβαια, με πολλά εργατικά συνδικάτα αποδυναμωμένα ή ενσωματωμένα ή πουλημένα ή χαζοχαρούμενα, οι επιχειρήσεις έχουν μια ευκολία να μειώσουν τους μισθούς.

επιβραδυνθεί (δηλαδή ο πληθωρισμός θα μειωθεί) επειδή η μείωση της ζήτησης κάτω από ένα κατώφλι θα αυξήσει το αχρησιμοποίητο παραγωγικό δυναμικό και θα οξύνει τον ανταγωνισμό. Στην πρώτη

φάση θα υποτιμηθεί η αγοραστική δύναμη του μισθού εξαιτίας του πληθωρισμού (και ήδη αυτό γίνεται). Στην δεύτερη φάση, της ύφεσης και της ανεργίας, πάλι θα υποτιμηθεί η αγοραστική δύναμη του μισθού, αυτήν την φορά λόγω της μείωσης του ονομαστικού μισθού (του χρηματικού μισθού) ή της αύξησής του λιγότερο από τον πληθωρισμό (παρόλο που αυτός θα είναι πλέον μειωμένος). Αυτά θα συμβούν· εκτός εάν καταστρέψουμε το παιχνίδι τους.

...εκτός εάν καταστρέψουμε το παιχνίδι τους

Αυτό είναι το παιχνίδι της απαξίωσης της εργασίας στο οποίο θα επιδοθεί ο καπιταλισμός κατά τα επόμενα έτη: παλιότερα το λέγαμε μονά-ζυγά δικά του. Εκτός εάν καταστρέψουμε το παιχνίδι του· άλλος δρόμος δεν υπάρχει. Γι' αυτό χρειαζόμαστε γερά, ανθεκτικά, ανταγωνιστικά εργατικά συνδικάτα, χρειαζόμαστε και κόμμα ή πολιτικές οργανώσεις που φέρνουν αποτελέσματα -και δεν τα χρειαζόμαστε αύριο, τα χρειαζόμαστε τώρα!

-
1. (1) Η απληστία δεν είναι επιθυμία από την οποία θα μπορούσε να απαλλαγεί κάθε ξεχωριστό, ιδιαίτερο, κεφάλαιο, διότι αυτή ανήκει στην φύση του, διότι αυτή έχει ως υλική βάση την αδήριτη ανάγκη εκάστου κεφαλαίου να κατισχύσει των ανταγωνιστών του (αν μη τι άλλο στην μακροχρόνια διάρκεια).